

FINNFOTO

TUTKIMUSRAPORTTI TIIVISTELMÄ / 2022

Susanna Mikander
LuK, FM, KIP, MAT, MEAT, EP, QEP

JOHDANTO

Finnfoto – Suomen Valokuvajärjestöt ry edustaa Suomessa koko valokuva-alaa ja toimii sen hyväksi. Finnfoto edustaa sekä ammattimaisia että harrastajakuvaajia ja pyrkii vahvistamaan valokuvaajien tekijänoikeuksia ja niiden noudattamista. Finnfoto kehittää myös valokuvaajien valmiuksia markkinoida ja myydä kuviaan sekä palvelujaan.

Tämän tutkimusprojektin tavoitteena on suunnitella, kerätä ja analysoida Finnfoton tarpeisiin monipuolisesti erilaista tietoa suomalaisesta valokuvausalaista. Tavoitteena on erityisesti selvittää, miltä suomalainen valokuvausala 2020-luvulla näyttää ja miten korona on vaikuttanut valokuvaajiin. Koronapandemian vaikutuksia valokuvaajien työhön tutkitaan nyt ensimmäistä kertaa maanlaajuisesti.

Tutkimuksen avulla pyritään löytämään ongelmia, joita valokuvaajat kohtaavat arjessaan. Vastausten ja toiveiden perusteella kehitetään valokuvaajien työskentelyolosuhteita alalla. Lisäksi samalla kartoitetaan tarpeita jatkotutkimuksia varten.

Avainsanat: valokuvaus, ammattivalokuvaajat, valokuvaus Suomessa, korona

TUTKIMUKSEN TAUSTA

Suomen freelance-journalistit (SJL) on selvittänyt faktatietoja journalistisessa freelancer -työssä toimivien työoloista, palkkioiden suuruudesta sekä työajoista ja -määristä. SJL on koonnut tietoja jäsentensä palkkauksesta kahden vuoden välein toteutetuilla työmarkkinatutkimuksilla.

Iso osa valokuvausalan yrittäjistä toimii freelancereina, joten SJL:n tekemistä tutkimuksista on mahdollista saada tietoa myös valokuvaajien tilanteesta. SJL:n vuonna 2019 teettämään edelliseen freelancer-tutkimukseen vastasi yhteensä 253 freelanceria, joista valokuvaajia oli 13 % eli noin 32.

SJL:n tutkimuksella kerättävillä tiedoilla on tärkeä rooli freelancereiden edunvalvonnassa: sen avulla pyritään saamaan mahdollisimman tarkkaa tietoa freelancereiden ansioista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä mm. työn sivukuluista, työajoista, lomista ja toimintamuodoista.

Lisäksi freelancereiden jäsenmaksut määräytyvät tämän tutkimuksen perusteella. Tutkimuksen suunnittelu on tapahtunut yhteistyössä liiton freelancer-osastojen kanssa ja käytännön toteutuksesta on jokaisella kerralla vastannut Kantar TNS Oy (joka aiemmin tunnettiin nimillä TNS Gallup Oy sekä Suomen Gallup Oy).

Aiemmat tutkimukset

Suomen freelance-journalistit ry:n vuonna 2009 teettämässä työmarkkinatutkimuksessa kysyttiin freelancereiden laskutuksesta ja ansioista vuonna 2008 sekä muista freetyöhön liittyvistä seikoista. Myös laman vaikutuksia selvitettiin.

Tutkimuksen mukaan freelancereiden keskimääräinen kokonaislaskutus vuonna 2008 oli 36 200 euroa ja verotettava keskitulo 25 000 euroa. Mediaanikokonaislaskutus oli 32 000 ja verotettava mediaanitulo 23 000 euroa. Sen perusteella freelancereiden ansiot jäivät siis keskimäärin runsaaseen 55 prosenttiin työsuhteessa olevien kollegojensa ansioista.

Freelancereiden keskuudessa ansiot kuitenkin vaihtelevat merkittävästi: alimman desiilin rajalla kokonaislaskutus vuonna 2008 oli 13 000 euroa ja verotettava keskitulo 8 000 euroa, ylimmän desiilin rajalla kokonaislaskutus oli 65 000 euroa ja verotettava keskitulo 46 000 euroa.

Merkillepantavaa on myös, että heikoimmin ansaitsevan kymmenesosan ansiot olivat vuodesta 2002 jopa laskeneet. Kaikista freelancereista 28 % ilmoitti olevansa alityöllistettyjä. Toisaalta saadakseen saman ansion kuin aiemmin 28 % freelancereista kertoi joutuvansa tinkimään lomista ja 26 % joutuvansa työskentelemään sairaana.

Uusimman Suomen freelance-journalistien tekemän tutkimuksen (2019) mukaan freelancereiden keskimääräinen kokonaislaskutus oli 35 700 euroa vuonna 2018. Keskimääräinen verotettava tulo oli 26 300 euroa.

Mediaani jäi molemmissa tapauksissa keskiarvoa hieman pienemmäksi. Mediaanikokonaislaskutus asettui 33 000 ja verotettava mediaanitulo 24 300 euroon.

Valokuvaajien verottajalle ilmoitetut tulot ylittivät keskimääräisen ja olivat keskimäärin 28 500 euroa.

Mitä enemmän freelancereilla oli ollut toimeksiantajia, sitä suuremmaksi kokonaislaskutus oli noussut. Vuoden 2018 aikana vain yhdelle toimeksiantajalle työtä tehneiden laskutus oli 25 900 euroa, useammalle kuin kymmenelle toimeksiantajalle työskennelleiden vastaava summa oli 43 300 euroa.

Freelancerit käyttivät vuonna 2018 työntekoon keskimäärin 34 tuntia viikossa. Kolmessa edellisessä tutkimuksessa määrä oli 32 tuntia. Miehet kertoivat työskentelevänsä 36 tuntia. Naisten keskimääräinen työaika on kolme tuntia lyhyempi. Eri ikäisistä 55 vuotta täyttäneiden työaika on pisin, 36 tuntia.

Selvimmin joukosta erottuvat 3–5 vuotta freelancereina toimineet sekä osayhtiömuodossa toimivat. Ensin mainittujen keskimääräinen viikoittainen työaika oli ollut 40, jälkimmäisten 41 tuntia.

Freelancereiden vuosiloma oli kestänyt vuonna 2018 keskimäärin tasan viisi viikkoa. Pisin yhtäjaksoinen lomajakso oli puolestaan ollut 2,8 viikon mittainen.

Lähteet:

<https://www.freet.fi/freetyon-tietopankki/arkisto-tyomarkkinatutkimus-2009/>

<https://journalistiliitto.fi/fi/freelancer-tutkimus-freelancereiden-tulot-kasvoivat-suurin-osa-tyytyvaisia-tyhonsa/>

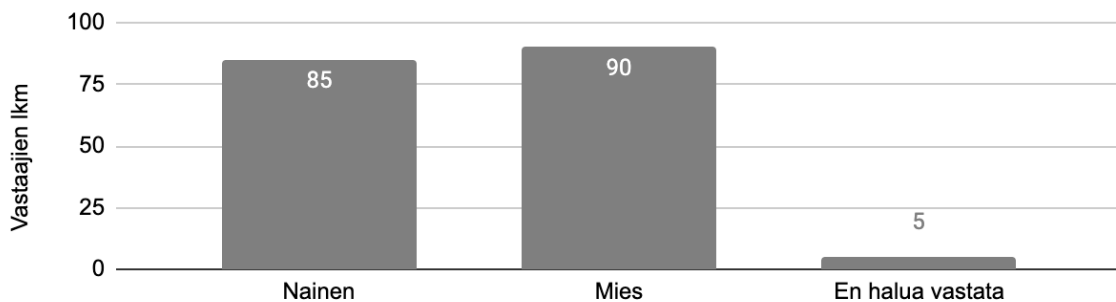
TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TULKINTAA

OSIO 1 - TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä

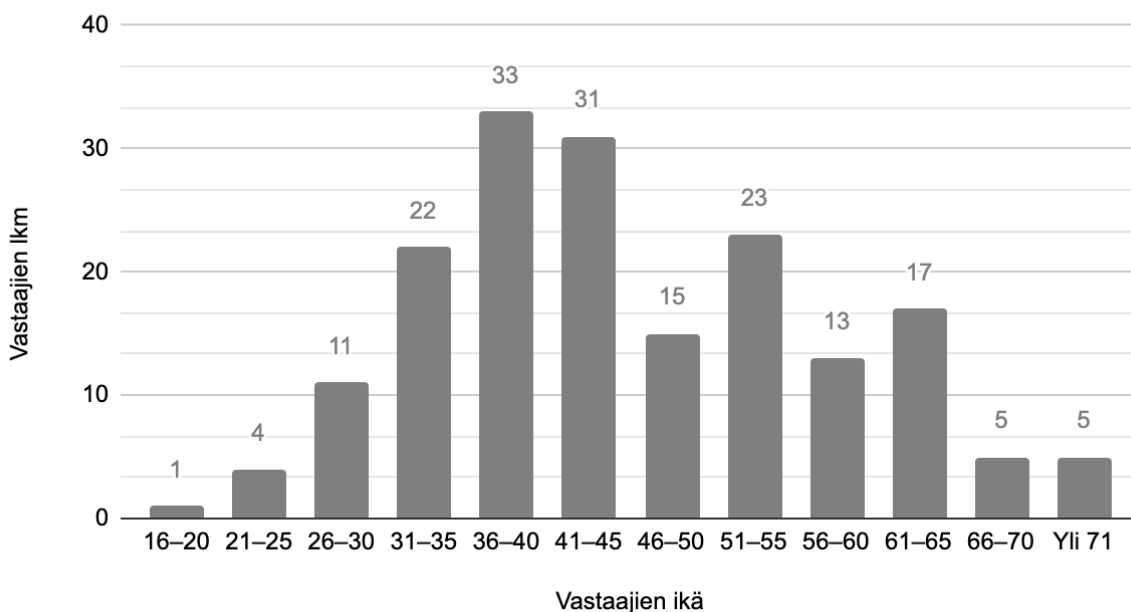
Tutkimukseen vastasi 15.11.–30.11.2021 välisenä aikana yhteensä 180 valokuvaajaa. Vastaajien lukumäärää voidaan pitää erinomaisena. Vertailun vuoksi Suomen Journalistiliiton kahden vuoden välein teettämään edelliseen freelancer-työmarkkinatutkimukseen vastasi vuonna 2019 yhteensä 253 freelanceria, joista valokuvaajia oli 13 % eli noin 32.

Vastaajien sukupuoli

Vastaajien sukupuolijakauma oli erittäin tasainen. Naisia vastaajista oli 85 eli 47,2 % ja miehiä 90 eli 50 %. Sukupuoltaan ei halunnut kertoa vastaajista 5 eli 2,8 %.

Vastaajien ikä

Eniten vastaajia kertyi 30–40 vuotiaista valokuvaajista: 31 % (n=55) vastaajista kuului tähän ikäryhmään. Kaikki ikäryhmät ovat edustettuna vastaajien keskuudessa.

Toimin valokuvausalalla

- Vastaajista 97 (53,8%) toimii kuvausalalla päätoimisesti (lähes kaikki tulot tulevat kuvaamisesta tai siihen liittyvistä töistä).
- Vastaajista 61 (33,8%) toimii kuvausalalla sivutoimisesti (osa tuloista tulee kuvaamisesta ja osa muista töistä).
- Vastaajista 17 (9,4%) toimii harrastajana (vain satunnaisia tuloja kuvaamisesta).
- Muihin vastaajiin (2,7% / n=5) kuuluivat mm. tutkija ja työtön.

Nykyinen yritysmuoto

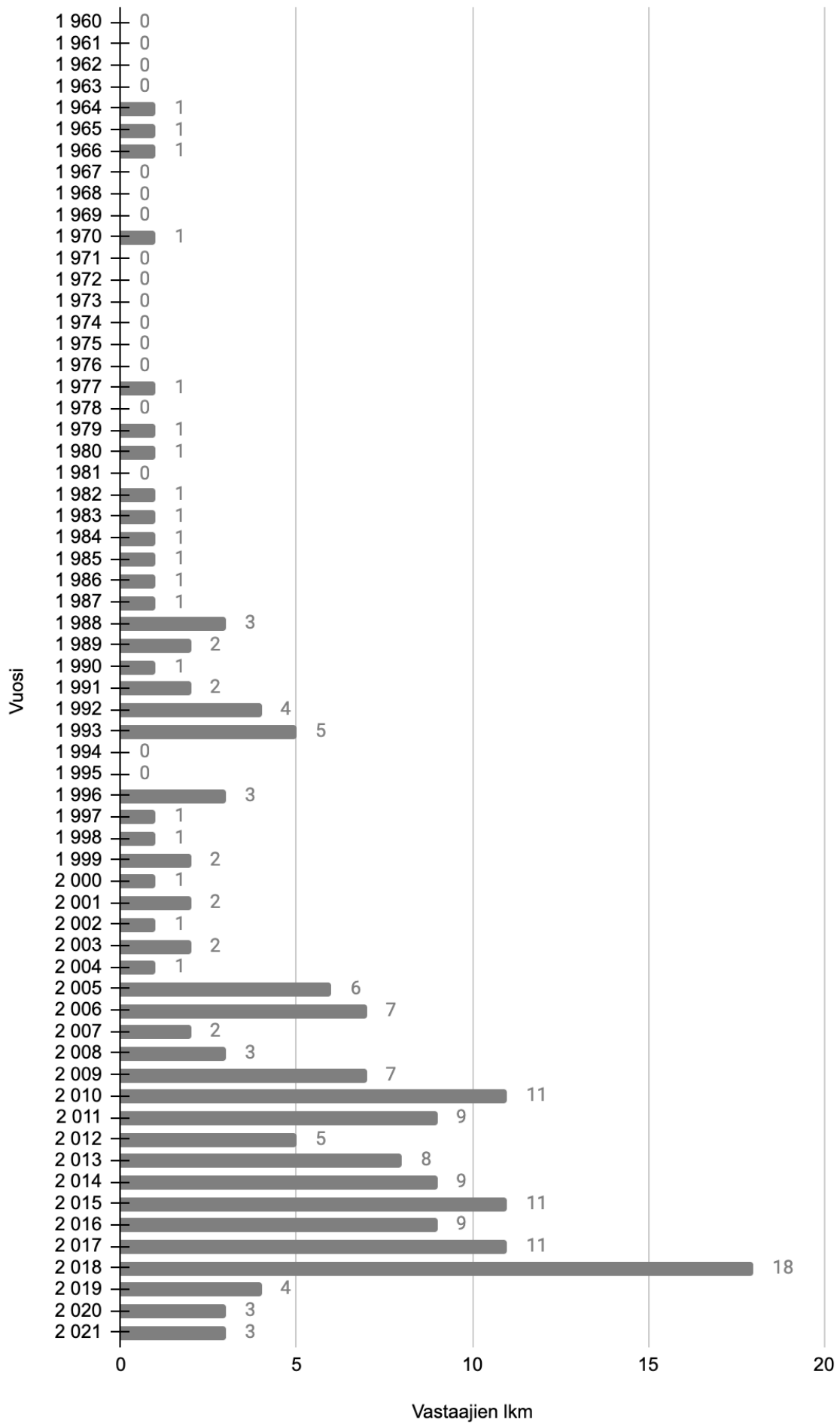
Vastaajista 42,8 % eli 77 henkilöä kertoi yritysmuodokseen toiminimen. Vastaajien joukossa toiseksi yleisin yritysmuoto oli osakeyhtiö.

Muihin vastaajiin kuului toisen palveluksessa työskenteleviä henkilöitä ja harrastajia.

Nykyinen yritysmuoto	Vastaajien lkm	%
Avoim yhtiö	3	1,7
Osuuskunta	7	4,0
Muu	7	4,0
Kommandiittiyhtiö	8	4,5
Kevytyrittäjä, jolla on Y-tunnus	14	8,0
Kevytyrittäjä, jolla ei ole Y-tunnusta	18	10,2
Osakeyhtiö	42	23,9
Toiminimi	77	43,8
Yhteensä	176	100,0

Olen toiminut valokuvausalalla yrittäjänä tai laskuttanut alan töistä vuodesta

Vastaajat ovat toimineet valokuvausalalla vuodesta 1964 lähtien. Suurin osa vastaajista on toiminut yrittäjänä tai laskuttanut alan töistä 2000-luvun alusta lähtien:

Koulutus

Vastaajista 36 prosentilla (n=64) ei ollut mitään koulutusta alalle.

Jokin valokuvausalan ammattitutkinnoista eli valokuvausalan ammatillinen perustutkinto (Kuvallisen ilmaisun perustutkinto tai vastaava, KUI/KIP/MEKU), ammattitutkinto (Media-alan ammattitutkinto tai vastaava, VAT/MAT) tai erikoisammattitutkinto (Media-alan erikoisammattitutkinto tai vastaava, VEAT/MEAT) oli lähes puolella vastaajista eli 45 prosentilla (n=81).

Akateeminen kuvausalan tutkinto (valokuvataiteen kandidaatti, taiteen maisteri tai tohtori) oli kolmella prosentilla (n=6) vastaajista.

Jokin muu kuvausalan koulutus oli 11 prosentilla (n=20) vastaajista. Muita koulutuksia olivat muun muassa kansanopiston lyhytkurssit, armeijassa käytyt kurssit sekä erilaiset työpajat ja kurssit.

Kuvausalan koulutus

Koulutus	n	%
Valokuvataiteen kandidaatti	1	1
Taiteen tohtori	2	1
Taiteen maisteri	3	2
Valokuvausalan erikoisammattitutkinto	7	4
En ole vielä valmistunut, mutta opiskelen parhaillaan	9	5
Valokuvausalan ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto	9	5
Valokuvausalan ammatillinen perustutkinto	12	7
Valokuvausalan ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto	12	7
Valokuvausalan ammatillinen perustutkinto ja ammattitutkinto	13	7
Muu	20	11
Valokuvausalan ammattitutkinto	28	16
Ei koulutusta	64	36
	180	100

Jokin muu koulutus

Vastaajista 53 prosentilla (n=96) oli kuvausalan koulutuksen lisäksi jonkin toisen alan koulutus. Mikään yksittäinen ala ei noussut vastauksista esille, vaan vastaajien osaaminen oli erittäin laaja-alaista aina teatterista ilmailuun.

Yliopistolla kuvaajat olivat opiskelleet muun muassa kauppatieteitä, filosofiaa, biologiaa, kasvatustieteitä, matematiikkaa ja tietojenkäsittelytiedettä.

Muuta media-alan koulutusta oli muun muassa audiovisuaalisesta viestinnästä, painoviestinnästä ja elokuva-alalta. Lisäksi kuvaajat olivat opiskelleet grafiikkaa, kulttuurituotantoa, ja valmistuneet valokuvaalaborantiksi, muotoilijaksi ja painopinnanvalmistajaksi.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksista mainittiin sairaanhoitaja, sosionomi, lähihoitaja ja kättilö.

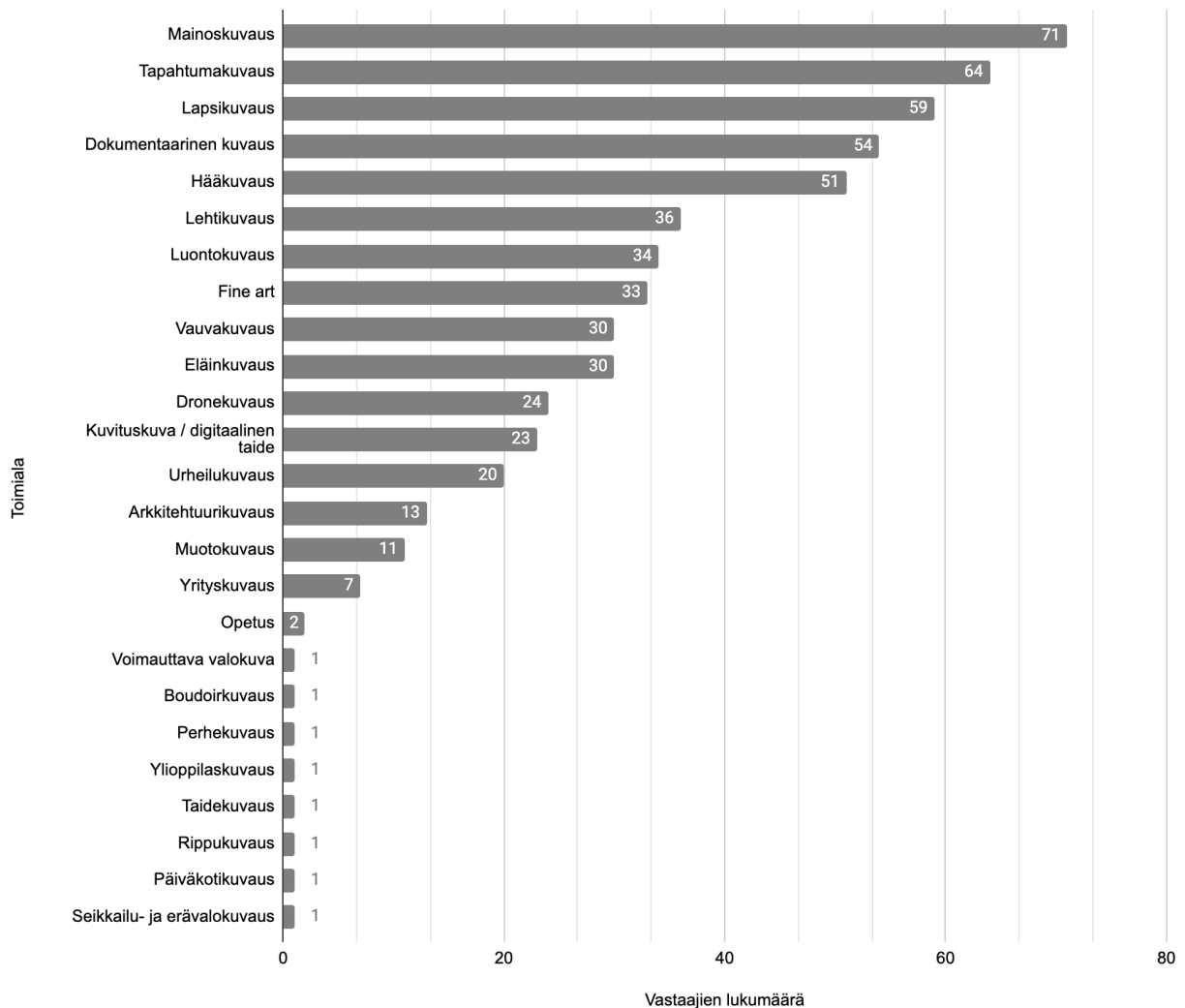
Lisäksi vastaajien joukosta löytyi kosmetologi, koneenasentaja, autopeltiseppä, autoinsinööri, lentokonehuoltoupseeri, restonomi, insinööri, IT-tradenomi ja LVIS-alan yrittäjä.

OSIO 2 - YRITYKSEN TOIMINTA JA TAUSTATIEDOT

Päätoimiala(t)

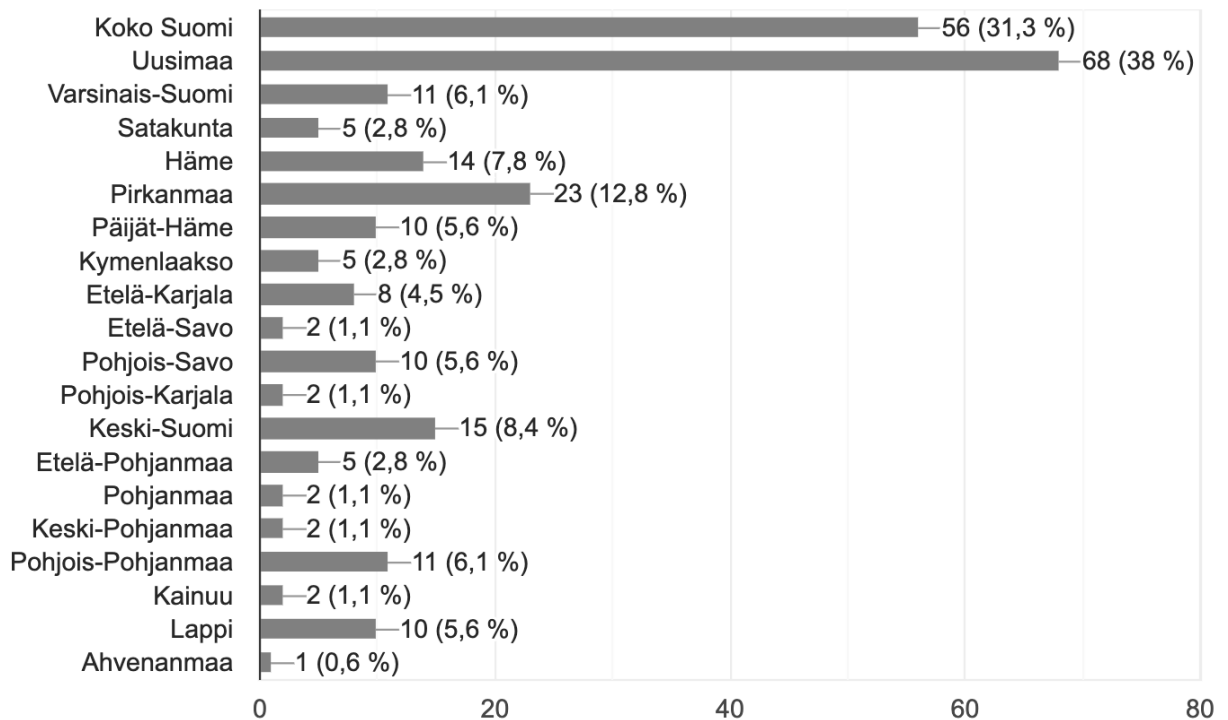
Vastaajista 39 prosenttia (n=71) ilmoitti yhdeksi päätoimialoistaan mainoskuvauksen. Seuraavaksi eniten kuvaajia toimi päätoimisesti tapahtumakuvausten, lapsikuvauksen, dokumentaarisen kuvauksen ja hääkuvauksen parissa.

Vastaajista lähes kaikki ilmoittivat päätoimialakseen yhdestä kuuteen eri toimialaa.

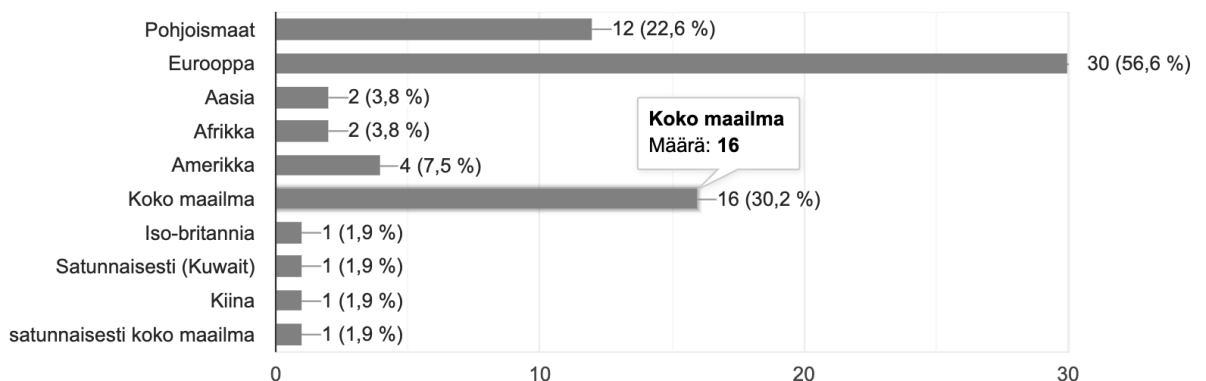
Maantieteellinen toiminta-alue

Vastaajista kolmasosa eli 31 prosenttia toimii koko Suomen alueella. Vastaajista 38 prosenttia (n=68) toimii Uudellamaalla, 12,8% prosenttia (n=23) Pirkanmaalla ja 8,4 % prosenttia (n=15) Keski-Suomessa.

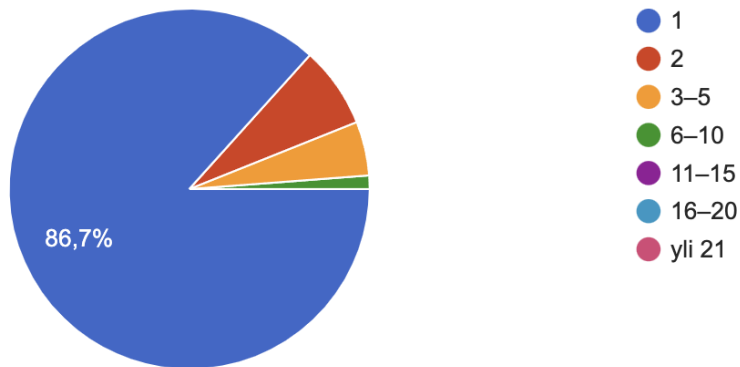
Toimitko myös kansainvälisesti

Vastaajista 31 prosenttia toimii myös kansainvälisesti:

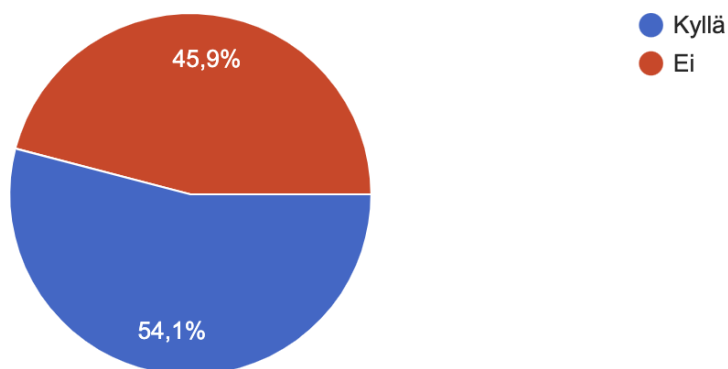
Työntekijöiden määrä yrityksessä

Vastaajista 86,7 prosenttia (n=143) toimii yksin ja 7,3 prosentilla (n=12) on kaksi työntekijää. Vastaajista 4,8 prosenttia (n=8) ilmoitti työntekijöiden määräksi 3–5 ja 1,2 % (n=2) työntekijöiden määräksi 6–10.

Onko yrityksellä käytössä oma studio?

Oma yritys on käytössä 54,1 prosentilla (n=93) vastaajista. Ilman omaa studiota työskentelee 45,9 prosenttia (n=79) vastaajista.

OSIO 3 - YRITYKSEN TOIMINTA, TALOUS

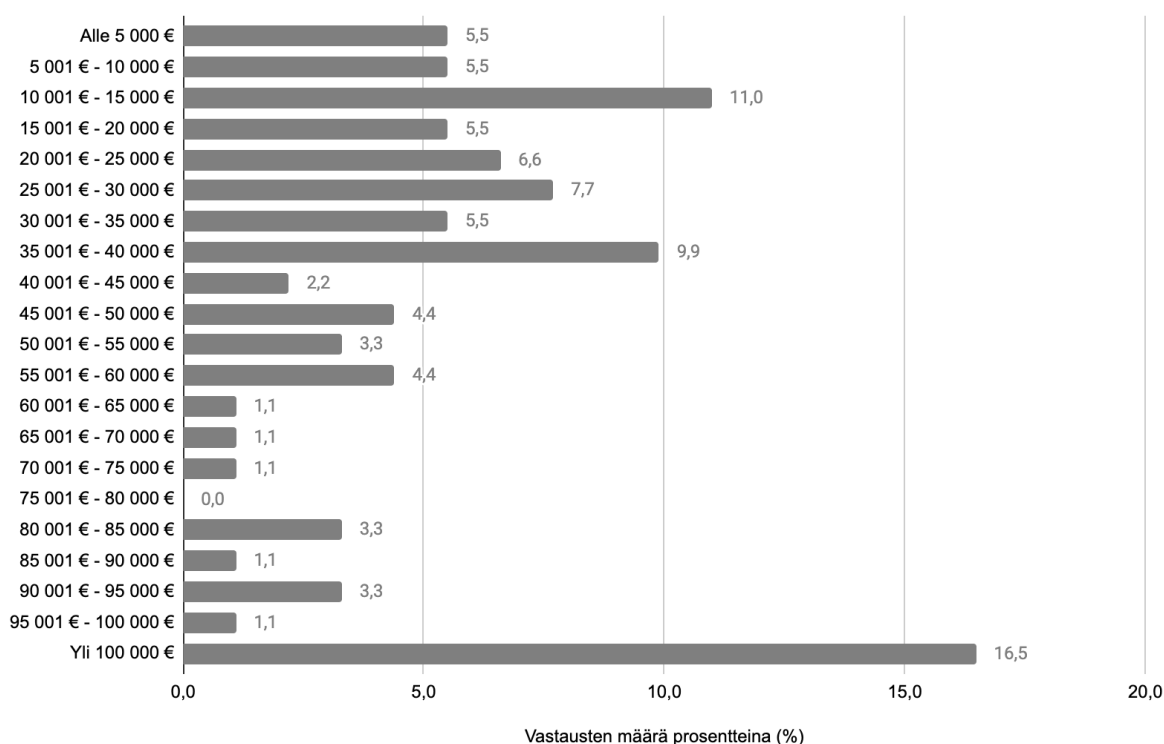
Mikä oli yrityksen kokonaislaskutus kuvausalan töistä vuonna 2020? (Jos yritys on aloittanut toiminnan vasta vuonna 2021, voit siirtyä eteenpäin.)

Kokonaislaskutuksella tarkoitetaan tässä yrityksen tuotteiden ja palveluiden myynnistä saatuja tuloja ilman arvonlisäveroa.

Koska tutkimuksessa kysyttiin vuoden 2020 kokonaislaskutusta, johon koronapandemia vaikutti kaikista eniten, on rajoitusten vaikutus syytä pitää mielessä tarkastellessa tuloksia.

Ilman koronaa valokuvaajien kokonaislaskutuksen jakauma näyttäisi erittäin todennäköisesti hyvin erilaiselta. Koska vastaavaa aikaisempaa dataa valokuvaajien tulotasosta ei ole, tuloksia ei voi verrata.

Seuraavaksi tarkastellaan ainoastaan niiden **päätoimisesti kuvausalalla toimivien kokonaislaskutusta**, jotka vastasivat tähän osioon (n=91).

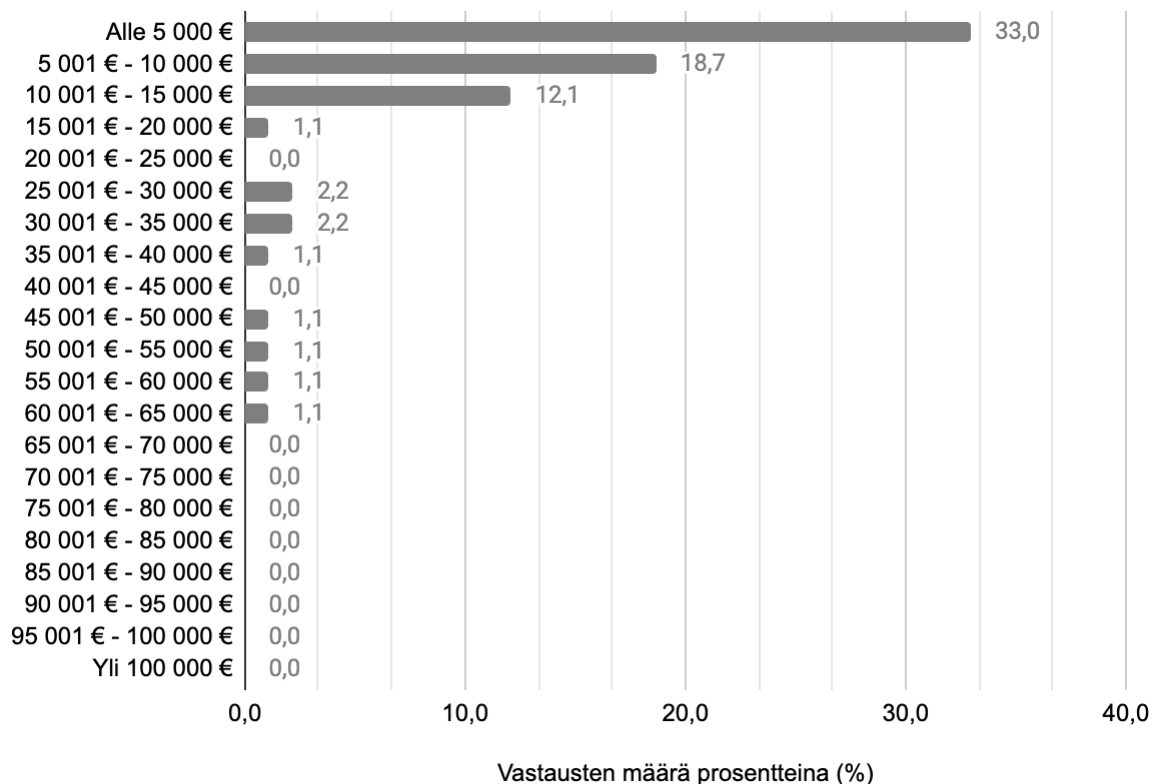

Jopa 16,5 % vastaajista laskutti korona-pandemian ollessa pahimmillaan vuodessa yli 100 000 euroa. Vastaavasti 22 % vastaajista laskutti vuonna 2020 alle 15 000 euroa vuodessa.

Koronan vaikutuksen alaisena päätoimisesti kuvausalalla toimi siis erittäin hyvin menestyviä kuvaajia sekä kuvaajia, joiden tulotaso oli erittäin huono ja sillä tuskin tuli toimeen.

Seuraavaksi tarkastellaan ainoastaan niiden **sivutoimisesti kuvausalalla toimivien kokonaislaskutusta**, jotka vastasivat tähän osioon (n=68).

Sivutoimisesti kuvaavista 63,7 prosenttia tienasi alle 15 000 €. Vain yksittäiset henkilöt tienasivat tätä enemmän sivutoimisesti toimiessaan. Kukaan vastaajista, joka työskenteli kuvausalalla sivutoimisesti ei laskuttanut vuodessa yli 65 000 euroa.

Mistä yrityksen kokonaislaskutus koostui?

Seuraavasta taulukosta on nähtävissä, mistä valokuvaajien kokonaislaskutus koostuu. Suurella osalla kuvaajista kokonaislaskutus koostui kahdesta tai useammasta palvelusta ja/tai tuotteesta. Yleisimmin kuvaajat tekevät töitä sekä yrityksille että yksityisille.

	Vastaajien määrä	Osuus prosentteina
Kuvaukset yrityksille	125	39,2
Kuvaukset yksityisille	111	34,8
Arkistokuvien myynti	26	8,2
Kuvataulujen myynti	24	7,5
Koulutukset	17	5,3
Kuvakirjojen myynti	10	3,1
Lehtikuvien myynti	3	0,9
Tuotemyynti	2	0,6
Luennot	1	0,3

Jos pystyt, arvioi paljonko on yrityksen tarjoaman kuvauspalvelun tuntihinta ilman arvonlisäveroa?

Päätoimisesti alalla toimivien kuvaajien (n=67) vastausten perusteella tuntihinnan keskiarvo on 112 € ja moodi* 100 € ilman arvonlisäveroa. Maksimilaskutus yhdeltä tunnilta on 370 € ja minimilaskutus 30 €.

Sivutoimisesti alalla toimivien kuvaajien (n=44) vastausten perusteella tuntihinnan keskiarvo on 93 € ja moodi 100 € ilman arvonlisäveroa. Maksimilaskutus on 400 € ja minimilaskutus 20 €.

Päätoimisten ja sivutoimisten kuvaajien tuntihinnat ovat siis erittäin lähellä toisiaan. Kun tarkastellaan moodia eli tyyppiarvoa, tuntihinnat ovat jopa täsmälleen samat eli 100 € / h ilman arvonlisäveroa.

	Sivutoiminen	Päätoiminen	Erotus
Keskiarvo	93 €	112 €	19 €
Moodi	100 €	100 €	0 €
Maksimi	400 €	370 €	-30 €
Minimi	20 €	30 €	10 €

Taulukko: kuvaustyön tuntihinta ilman arvonlisäveroa.

***Keskiarvo** on lukujen summa jaettuna niiden lukumäärällä.

***Moodi** eli tyyppiarvo on aineistossa useimmin esiintyvä arvo.

Jos pystyt, arvioi paljonko yritys keskimäärin laskuttaa yhdestä kuvauspalvelusta ilman arvonlisäveroa?

Päätoimisesti alalla toimivien kuvaajien (n=68) vastausten perusteella yhden kuvauspalvelun hintakeskiarvo on 549 € ja moodi eli yleisin hinta 400 €.

Kuvauspalveluiden hintoja kommentoitiin seuraavasti:

“Vaihtelee 350–2000 € välillä riippuen toimeksiannosta, kuvauspalvelu voi myös olla laskutettava paketti 5000–6000 €.”

“Vaihtelee 40–500 €, tuotteen mukaan.”

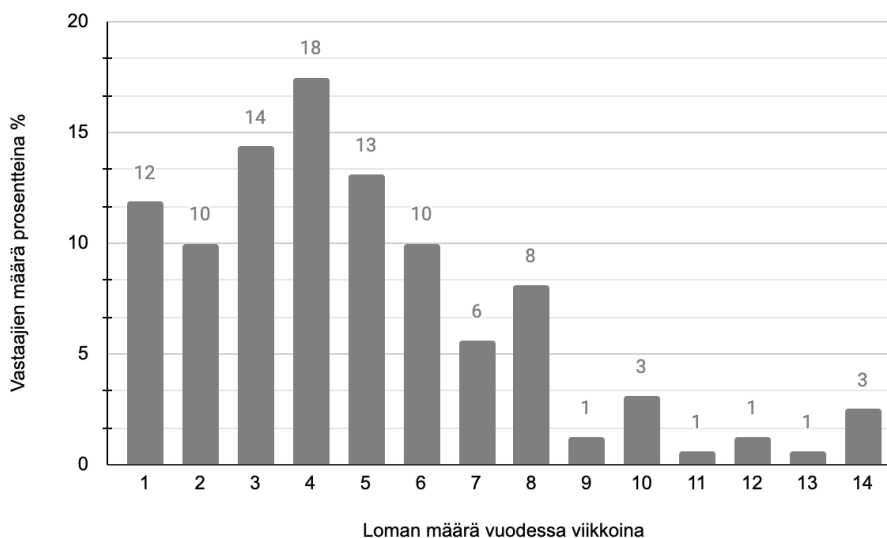
Sivutoimisesti alalla toimivien kuvaajien (n=49) vastausten perusteella yhden kuvauspalvelun hintakeskiarvo on 483 € ja moodi eli yleisin hinta 300 €.

	Sivutoiminen	Päätoiminen	Erotus
Keskiarvo	483 €	549 €	66 €
Moodi	300 €	400 €	100 €
Maksimi	5 000 €	6 000 €	1 000 €
Minimi	20 €	30 €	10 €

Taulukko: yhden kuvauspalvelun keskihinta ilman arvonlisäveroa.

Paljonko arvioit, että pidät lomaa vuodessa viikkoina?

Suurin osa eli 18 prosenttia vastaajista (n=160) vastasi pitävänsä lomaa neljä viikkoa vuodessa.

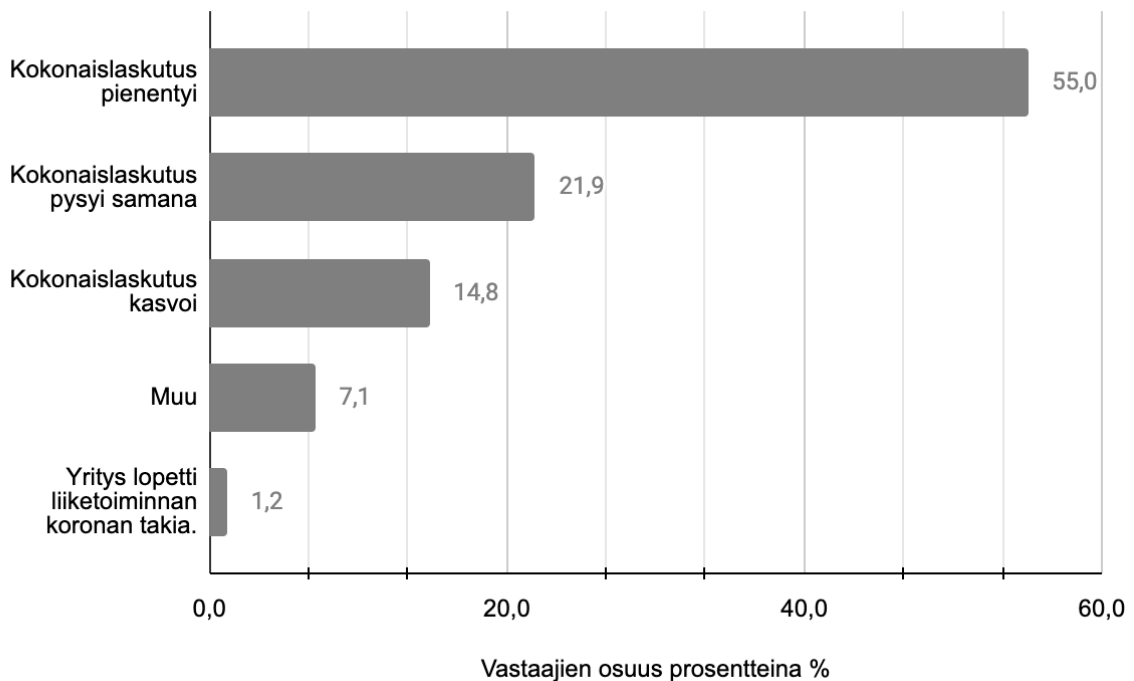

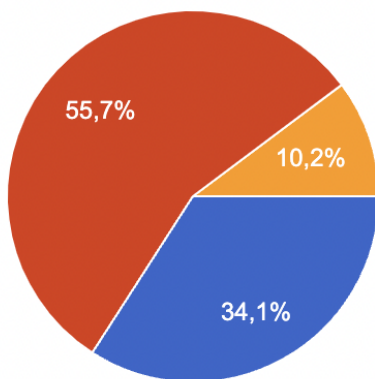
OSIO 4 - KORONAN VAIKUTUKSET

Miten korona vaikutti vuoden 2020 kokonaislaskutukseen?

Yli puolet vastaajista ilmoitti kokonaislaskutuksen pienentyneen. Tästä huolimatta 22 prosentilla vastaajista laskutus pysyi samana ja 15 prosentilla laskutus jopa kasvoi. Muu-kategorian alta löytyy muun muassa yrittäjälle tapahtunut tapaturma, joka koronan sijaan vaikutti tuloihin. Kaksi vastaajaa ilmoitti lopettaneensa liiketoiminnan koronan takia.

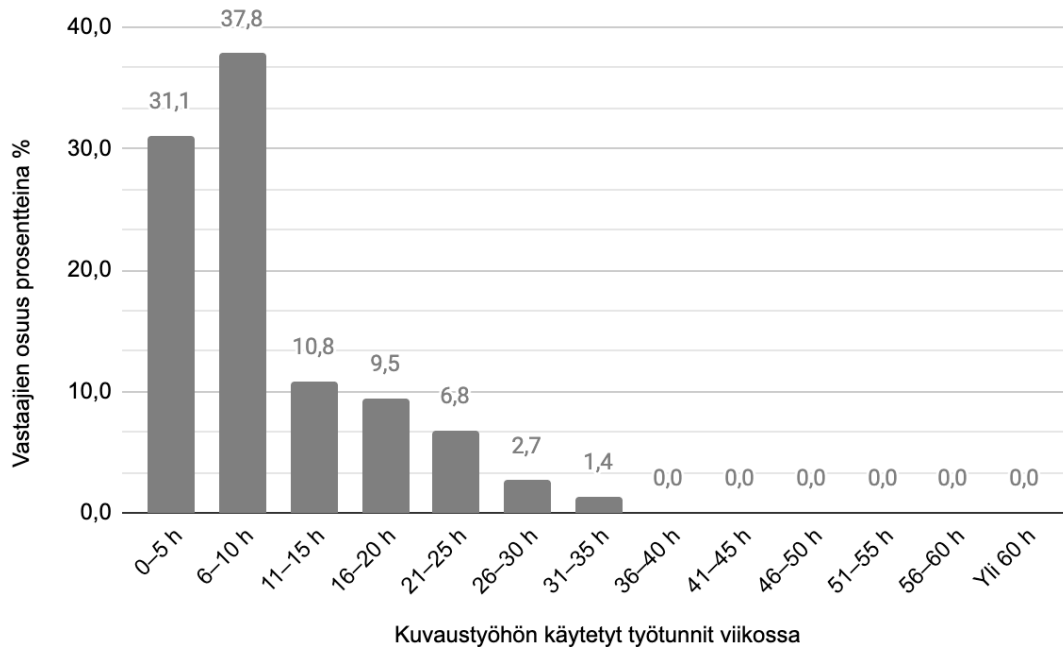
Mikä seuraavista väittämistä vastaa mielestäsi parhaiten työsi määrää tällä hetkellä?

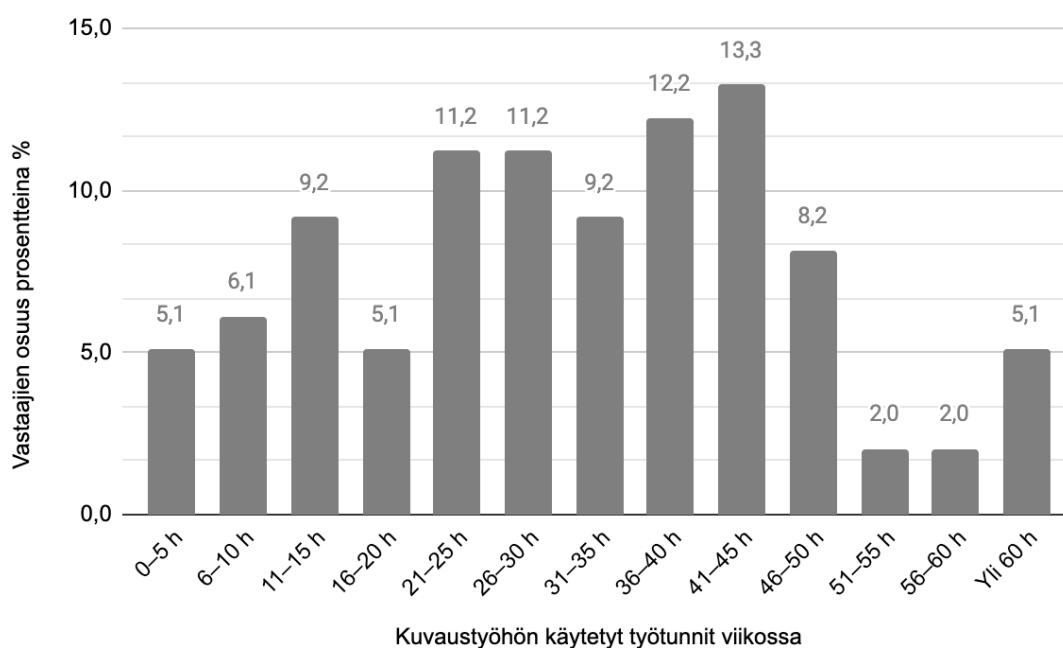
- Työn määrä on liian pieni, töitä ei tahdo löytyä.
- Työn määrä on sopiva.
- Työn määrä on liian suuri, en ehdi tehdä kaikkia töitä.

Paljonko arvioit, että käytät kuvausalan töihin työaikaa viikossa tunteina tällä hetkellä?

Sivutoimisesti (n=74) kuvaustyötä tekevästä 31,1 prosenttia käytti viikossa aikaa kuvaamiseen alle viisi tuntia ja 68,9 prosenttia alle 10 tuntia.

Päätoimisesti (n=98) kuvaustyötä tekevät käyttävät erittäin vaihtelevan määrän töihin viikossa aikaa:

Mikä seuraavista väittämistä mielestäsi vastaa parhaiten tilannettasi tällä hetkellä?

Tulotasoni on erittäin huono ja sillät uskin tulee toimeen	23,4 %
Tulotasoni ei ole erityisen hyvä, mutta olen siihen tyytyväinen	37,4 %
Tulotasoni on melko hyvä ja olen siihen tyytyväinen.	32,7 %
Tulotasoni on erittäin hyvä ja olen siihen todella tyytyväinen.	6,4 %

Avoin sana. Millä tavoilla korona on vaikuttanut yrityksen toimintaan?

Korona vaikutti yrityksen talouteen negatiivisesti

“Yritys on velkaantunut koronan takia.”

“Myynti laski n. 40%.”

“Liikevaihto on tippunut pandemian vuoksi yli 45 %.”

“Korona puolitti vuonna 2020 työn määrän ja toi tullessaan neljä totaalista nollakuukautta.”

“Aluksi lähti n. 60% liikevaihdosta. Varsinkin kuvaaminen loppui lähes täysin, koska tapahtumat ja urheilu jäivät tauolle.”

“Liikevaihto on tippunut n 30–40 prosenttiin edeltävästä ajasta.”

“Yritystoiminta pysähtyi kokonaan 6–9kk ajaksi.”

Korona vaikutti yrityksen talouteen positiivisesti

“Töiden määrä on lisääntynyt ja koronasta huolimatta kasvanut. Olen etsinyt uusia tapoja toimia kuvausalalla.”

“Korona vaikutti liikevaihtooni positiivisesti.”

“Laajensin toimintaa 3D-kuvauksiin.”

“Tinkimätön opiskelu ja uusi tuote on tavallaan nostanut minut urani huipulle, mutta koronan takia emme voi tietää mille huipulle ja kuinka pitkäksi aikaa. Tärkeät kilpailijat ovat myös joutuneet lopettamaan.”

“Sain isohkon tilauksen yritykseltä sen saamalla koronatuella.”

Korona vaikutti tietyn toimialan töiden vähenemiseen tai peruuntumiseen

“Häitä peruuntui / siirtyi, mutta muuten ei oikeastaan. Alkuvuosi 2021 oli ehkä tavallista hiljaisempi.”

“Tapahtumakeikat vähentyneet.”

“Kuvaustyöt katosivat hetkellisesti kokonaan.”

“Hääkuvauksia peruuntui todella paljon.”

“Pääasiakkaitani ovat musiikinalan toimijat, joten toiminta on ollut lähes kokonaan lopetettu valokuvauksen osalta.”

“Riittikuvauksia ei ollut, joten sillä oli vaikutusta.”

“Kuvauksia peruttiin rankasti.”

“Kuvauskeikat vähenivät huomattavasti. Tapahtumakuvaus loppui kokonaan 2020.”

“Henkilöitä kuvatessa työt peruuntuivat tai siirtyivät rajoitusten tiukentuessa.”

Korona vaikutti töihin aluksi, mutta tilanne tasaantui

“Korona stoppasi kaiken ihan alussa mutta sitten rattaat lähti taas pyörimään 2020 syksymmällä. Vuosi 2021 onkin ollut jo tosi kiva.”

“Ehdin miettimään asioita uusiksi, jonka myötä työmäärä sekä keskilaskutus kasvoivat merkittävästi. Kesän 2020 jälkeen töitä on koko ajan ollut sen verran kuin jaksaa tehdä.”

“Alkuun sesonki loppui ennen kuin ehti alkaakaan. Kesällä normalisoitui ja siitä asti jatkunut normaalina. Mulla suurin kohderyhmä on pienyritykset.”

“Koronakevät hiljeni mutta elokuusta 2020 lähtien työmäärä on ollut kasvusuuntaista nykyhetkeen asti.”

“Korona-ajan alussa lähes kaikki työ loppui. Pikkuhiljaa työt tulivat takaisin ja nykyään työtilanne on hyvä.”

Koronalla ei ollut toimintaan juuri mitään vaikutusta

“Ei vaikutusta.”

“Ei vaikutusta laskutukseen, mutta muuten toimintatapoihin.”

“Ei juuri mitenkään: yksinäistä puurtamista maastossa ja tietokoneen ääressä.”

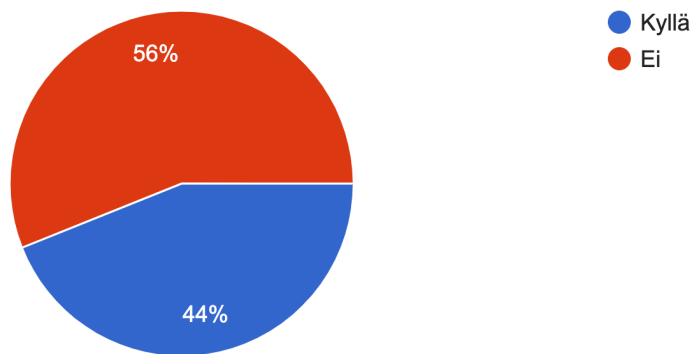
OSIO 5 - LOPUKSI

Onko tavoitteesi toimia valokuvausalalla vielä 5 vuoden kuluttua?

Kyllä	74,6 %
Ei	6 %
En osaa sanoa	19,2 %

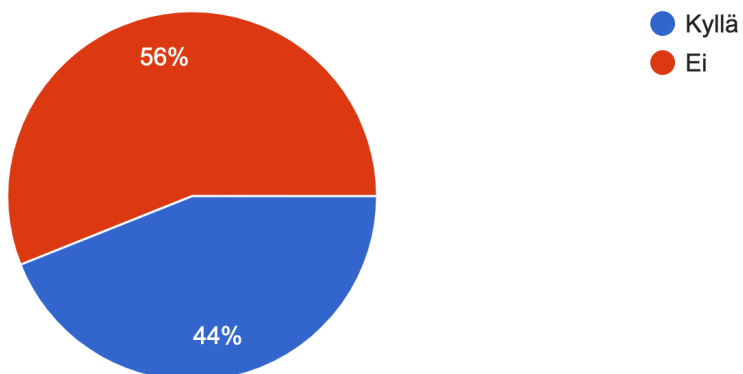
Oletko toiminut mentorina toiselle kuvaajalle?

44 prosenttia vastaajista oli joskus toiminut mentorina toiselle kuvaajalle:

Oletko itse ollut mentoroitavana eli aktorin roolissa?

42 prosenttia vastaajista oli itse ollut mentoroitavana:

Avoin sana mentorointiin liittyen

Mentorointiin liittyen nostettiin seuraavanlaisia kehityskohteita esille:

- Sopivan mentorin löytäminen koettiin vaikeaksi.
- Mentorointiin kaivattiin jonkinlaista viitekehystä tai ohjelmarunkoa, jota voisi halutessaan noudattaa ja soveltaa.
- Mentoroinnin maksut tulisi nostaa asianmukaiselle tasolle (esim. oppisopimuskoulutus) vastaamaan muiden alojen työnohjausta.

Usealla vastaajalla oli positiivisia kokemuksia mentorointiin liittyen:

“Mentorointi on yksi parhaista tavoista päästä valokuvausalalla tutustumaan kuvaajiin ja oppia. Mentoroinnin roolia osana esimerkiksi valokuvaajan ammatillisia opintoja voisi korostaa entisestään ja kehittää koko maan laajuisesti mentoreiden osaamista.”

“Mentoroinnista oppii ja saa erilaisia näkökulmia.”

“Tälle alalle oikein hyvin sopivaa.”

“Aliarvostettu juttu tällä alalla, itsellä se on ehdottomasti vaikuttanut osaamiseen ja varmuuteen.”

“Koen arvokkaana että olen saanut tietoa ja käytännön oppeja ja voin niitä nyt siirtää eteenpäin.”

“Parasta saada kokeneemmalta oppia.”